

KONTROLA IZVOZA ORUŽJA

Međunarodna trgovina oružjem je među tri najrizičnije oblasti za pojavu korupcije. Sklapanje ugovora o prodaji oružja i robe dvostrukog namjene je najčešće zaštićeno principom tajnosti podataka iz razloga nacionalne bezbjednosti, spoljne i monetarne politike. Ovo čini trgovinu oružjem posebno osjetljivom na korupciju, koja omogućava i druge ilegalne transfere oružja. Ovakva trgovina oružjem ima negativne posljedice na ljudska prava, održivi razvoj i na globalnu borbu protiv pranja novca, organizovanog kriminala i finansiranja terorizma.

U Crnoj Gori postoji oko 30 kompanija registrovanih za izvoz oružja.

Prijavljenih i procesuiranih slučajeva korupcije pri izdavanju dozvola za izvoz oružja

U toku 2013. godine Ministarstvo ekonomije, izdalo je ukupno 59 izvoznih dozvola na 30 destinacija, u ukupnoj vrijednosti od 6,46 mil. €. Vrijednost odobrenih izvoznih dozvola u 2013.god. je 8.01 mil. € ili 31% veća u odnosu na odobreni izvoz u 2012.godini

2012

2013

+ 31%

3

Najznačajnije destinacije za izvoz: Srbija, **Ukrajina**, Burundi, Bugarska, Poljska, Ekvatorijalna Gvineja, Engleska, Kazahstan, Mali, Peru, SAD i Vijetnam.

4

4 kompanije posrednika iz:
Srbije,
Paname,
Kipra i
Švajcarske.

Pored brojnih kontroverzi vezanih za izvoznike oružja, do sada, ni jedan slučaj korupcije izdavanju dozvola za trgovinu oružjem nije identifikovan ni procesuiran u Crnoj Gori.

Funkcija Odbora za odbranu i bezbjednost je organičena razmatranje i usvajanje Izvještaja o trgovini kontrolisanom robom i robom dvostrukih namjene – u protekle dvije godine nije bilo ni jednog konsultativnog ili kontrolnog saslušanja vezanog za ove oblasti;

Registar lica za obavljanje spoljne trgovine kontrolisanom robom nije dostupan javnosti, ali nije dostavljen ni članovima Odbora za bezbjednost i odbranu.

Nema obaveze evidencije pojedinačnih lica koja se bave izvozom robe dvostrukih namjene.

Da bi kompanija bila upisana u Registar potrebna je saglasnost ministarstva unutrašnjih i spoljnih poslova, odbrane i konačno Ministarstva ekonomije. Nije potrebna saglasnost Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, niti oni imaju ulogu u provjeri ovih transakcija.

Panama i Kipar, zemlje iz kojih dolaze kompanije posrednici za trgovinu oružjem, su na IMF listi off-shore destinacija, a Panama je i na listi FATF kao među zemljama koje još uvijek nisu uskladile propise sa standardima za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma, i u skladu sa nacionalnim podzakonskim aktima klijenti koji dolaze iz ovih država se mogu smatrati rizičnim u pogledu pranja novca, pogotovo akose uzme u obzir specifičnost poslova koje obavljaju.

Problemi:

Izmijeniti Zakon o kontroli izvoza robe dvostrukih namjene kako bi se propisala obaveza evidencije lica koja se bave trgovinom robe dvostrukih namjene.

Pojačati parlamentarni nadzor u oblasti trgovine oružjem i sprovesti kontrolno saslušanje nadležnih u institucijama koje su dale dozvolu za izvoz oružja preko posrednika u zemljama koje su označene kao rizične za pranje novca i finansiranje terorizma.

Zakonom predvidjeti obavezu uključivanja Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma u proces izdavanja dozvole za trgovinu oružjem.

Omogućiti punu primjenu Zajedničke pozicije Savjeta EU (2008/944/CFSP) o kontroli izvoza oružja, posebno ako se ima u vidu treći kriterijum (uzeti u obzir unutrašnju situaciju u zemlji finalnog odredišta, postojanje tenzija i oružanih konfliktata) i činjenica da je Ukrajina bila jedan od naših najvećih uvoznika u 2013.

Inicirati uvođenje zaštitnih mehanizama protiv korupcije kao što su ukidanje/ne izdavanje dozvole za izvoz licima koja su bila osuđivana zbog korupcije i registracija kompanija posrednika.

Podržati pokrenutu međunarodnu inicijativu za uvođenje anti-korupcijskog mehanizma u ATT (UN Arms Trade Treaty).

Neophodno je: